

WSPOMNIENIE
na cmentarzu przy
kościółce Wang
w Karpaczu
w siódmą rocznicę
śmierci
Tadeusza Różewicza

24.04.2021 r.

Tadeusz Różewicz przed kościołem Wang. Fot. Zbigniew Kulik

1. **Duet skrzypcowy:** Urszula i Andrzej Gniewek

2. **Powitanie:** ks. prob. Edwin Pech

3. **Pieśń 100,1.3**

1. Przez dobrą moc Twą, Panie, otoczony, / przeżywać mogę każdy dzień i rok. / Wiernością Twoją jestem pocieszony, / wiem, że mnie wiedzie Twej miłości wzrok.

Refren: Gdy dobra moc Twa stale mnie ochrania, / nie lękam się, co mi przyniesie dzień, / Ty jesteś ze mną stale od zarania, / Ty chronisz mnie, gdy idzie nocy cień.

3. Choć, Panie, dajesz kielich mi goryczy / i chcesz, bym kornie wypił go do dna, / to jednak dusza ma na Ciebie liczy, / że Twoja miłość nam ratunek da.

Refren: Gdy dobra moc Twa stale mnie ochrania, / nie lękam się, co mi przyniesie dzień, Ty jesteś ze mną stale od zarania, / Ty chronisz mnie, gdy idzie nocy cień.

Tekst: ks. Dietrich Bonhoeffer (1944) 1945

4. **Wspomnienie:** ks. prob. Edwin Pech

Wspominamy dzisiaj, w siódmą rocznicę śmierci, **śp. Tadeusza Różewicza**, którego Pan życia i śmierci odwołał z doczesności do wieczności, dnia 24 kwietnia 2014 r. we Wrocławiu.

Śp. Tadeusz Różewicz urodził się 9 października 1921 w Radomsku jako syn Władysława i Stefanii. Przeżył niespełna 93 lata, w tym 65 lat w małżeństwie z Wiesławą z domu Kozłowska.

Pozostawił żonę, syna, wnuczkę i prawnuka.

W tym roku mija 100 rocznica urodzin poety. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, dnia 27 listopada 2020 r., **przekonany o wyjątkowym znaczeniu dorobku poety, oddając hold jego artystycznym dokonaniom, ustanowił rok 2021 Rokiem Tadeusza Różewicza**. Dzisiejsza

Uroczystość wpisuje się w te obchody.

Nasz poeta w swojej ostatniej woli wyraził pragnienie, *aby urna z jego prochami została pogrzebana na cmentarzu ewangelicko-augsburskim przy kościele Wang w Karpaczu Górnym*. Spełniliśmy tą prośbę dnia 29 kwietnia 2014 r.

Dzisiaj jesteśmy tutaj, aby wspomnieć życie poety i pocieszyć się słowem Bożym o zmartwychwstaniu. Pan Jezus

powiedział: **"Jam jest zmartwychwstanie i żywot, kto we mnie wierzy, choćby i umarł żyć będzie."** (J 11, 25). Na drodze smutku, bezradności staje Zmartwychwstały Jezus. Droga do radości prowadzi przez przeżycie smutku. Co wiemy o życiu i chodzeniu z Bogiem tego wielkiego poety?

Tadeusz Różewicz na nowo zaczął **"uczyć się chodzić"**, rozpoczął chodzenie z Bogiem, gdy był już w sędziwym wieku. Przewodnikiem na tej drodze był dla niego pastor Dietrich Bonhoeffer, stracony we Flossenburgu 9 kwietnia 1945 roku za udział w spisku na życie Adolfa Hitlera. Różewicz napisał do Bonhoeffera: (wiersz: nauka chodzenia)
**„Pójdę w to miejsce z tobą bracie
i usłyszę twoje ostatnie słowo”**

Chrześcijaństwo nie powinno charakteryzować się wyłącznie wyznawaniem wiary, lecz naśladowaniem Chrystusa. My musimy wejść w otaczający nas świat. Świat, w którym nie widać Boga.

Na **lekcjach chodzenia** prowadzonych przez poetę Tadeusza Różewicza i pastora Dietricha Bonhoeffera uczymy się

szacunku dla innych, godnego życia na bezbożnym świecie.

Nie mamy też liczyć na karę lub nagrodę.

Doświadczyć mamy tego, że **życie bez Boga jest możliwe**, ale także tego, że **życie bez Boga jest niemożliwe**.

Dlatego dla każdego z nas skierowane jest wezwanie:

„**zaczynj jeszcze raz**”. Jakie strefy naszego życia wymagają, abyśmy **zaczęli jeszcze raz**?

Uczniowie Jezusa po jego zmartwychwstaniu szli z Nim do Emaus. Rozmawiali z Nim. Nie od razu Go rozpoznali. My także wracamy do Emaus. Do swojego Emaus. I tak jak uczniowie Jezusa, zaczynamy jeszcze raz chodzenie ze Zmartwychwstałym Zbawicielem.

Otworzyły się oczy uczniom. Poznali go. Poszli *za Chrystusem i naśladowali Chrystusa*.

Drogie Siostry i Bracia w Chrystusie. Teraz przychodzi ktoś, kto kładzie palec na naszych ustach i prosi: „**milcz**” i „**czyń**”.

Nie bój się nowych wyzwania. „**Pan jest pasterzem Twoim, niczego ci nie braknie**”. Ps 23,1

Droga Rodzino Zmarłego!

Myślę, że najlepiej Pan Bóg wie, co działo się w sercu

Zmarłego. Jakie w jego sercu pojawiały się wątpliwości,

rozterki a także radości. Wy, dzisiaj, przeżywacie smutek, bo nie ma już wśród Was Waszego Ukochanego. Ale może odczuwacie również wdzięczność za to, że tak wiele lat Wasz Mąż, Ojciec i Dziadek był wśród Was. Tak wiele dobra otrzymaliście osobiście. My jesteśmy wdzięczni Bogu, za to, że obdarował mistrza tak wielkim talentem. Tak wiele wzruszeń dostarczył.

„Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.” Mt 5,4

Smutek i cierpienie wpisane są w nasze życie. Ale także przychodzi za nimi obietnica pocieszenia.

„Błogosławieni cisi, albowiem oni posiadą ziemię.” Mt 5,5
Pan Bóg obiecał nam coś trwałego, nieznikomego. Życie wieczne, przygotowane w **domu od Boga.**

Tam się spotkamy!

***„Bóg odszedł z tego świata
nie umarł!”***

Amen

5. **Modlitwa:** ks. prob. Edwin Pech

6. **Pieśń 100,5**

A gdy nastanie cisza upragniona, / daj mi usłyszeć dzieci twoich śpiew /
i niech też dusza moja utęskniona / dostąpi wejścia do ojczystych stref.
Refren: Gdy dobra moc Twa stale mnie ochrania, / nie lękam się, co mi
przyniesie dzień, Ty jesteś ze mną stale od zarania, / Ty chronisz mnie,
gdy idzie nocy cień.

Tekst: ks. Dietrich Bonhoeffer (1944) 1945

7. **Wspólna modlitwa** Uczestników: Ojcze nasz.

Ojcze nasz, któryś jest w niebie, święć się imię Twoje, przyjdź
Królestwo Twoje, bądź wola Twoja jako w niebie, tak i na ziemi.
Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj, I odpuść nam nasze
winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom, I nie wódz nas na
pokuszenie, ale nas zbaw ode złego. Albowiem Twoje jest Królestwo, I
moc i chwała na wieki wieków. Amen.

Błogosławieństwo.

8. **Podziękowanie** za udział w Uroczystości: Zbigniew Kulik - Kurator Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Wang

9. **Refleksje Gości:** prowadzenie Zbigniew Kulik

10. **Duet skrzypcowy** na zakończenie: Urszula i Andrzej Gniewek

Fragment wiersza „**nauka
chodzenia**” Tadeusza
Różewicza

*Bonhoeffera spotkałem we
Wrocławiu
zaczynj od początku
zaczynj jeszcze raz mówił do
mnie
naukę chodzenia
naukę pisania czytania
myślenia
trzeba się z tym zgodzić*

*że Bóg odszedł z tego świata
nie umarł!
trzeba się z tym zgodzić
że jest się dorosłym
że trzeba żyć
bez Ojca
i mówił jeszcze
że trzeba żyć godnie
na świecie bezbożnym
nie licząc na karę ani nagrodę
siedzieliśmy w cieniu drzew
w małej piwiarni koło kościoła
świętej Elżbiety*

Bonhoeffer czytał mi
swoje wiersze pisane w Tegel
patrzyłem na Światło na jego
pomnik
bez głowy bez ramion
a może Bóg wystraszył się i
opuścił Ziemię?
zamiast odpowiedzieć
na moje pytanie
położył palec na ustach
czy to jest znak
że nie chcesz że nie możesz
odpowiedzieć na moje pytanie
czy nie chcesz odpowiedzieć
na moje pytanie
spytałem go drugi i trzeci raz
wtedy podniósł na mnie oczy
znów palec
położył na wargach
wstał i odszedł
szedł za Chrystusem
naśladował Chrystusa